

ALEXANDRU RÎȘNIȚĂ

IOANA CURT

**RENUNȚAREA LA APLICAREA PEDEPSEI
AMÂNAREA APLICĂRII PEDEPSEI**

¶ Pentru Mira ¶

Alexandru Rîșniță

Ioana Curt

**RENUNȚAREA LA APLICAREA PEDEPSEI
AMÂNAREA APLICĂRII PEDEPSEI**

Universul Juridic
București
-2014-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2014, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

RÎȘNIȚĂ, ALEXANDRU

**Renunțarea la aplicarea pedepsei ; Amânarea aplicării
pedepsei / Alexandru Rîșniță, Ioana Curt. - București : Universul
Juridic, 2014**

Bibliogr.

ISBN 978-606-673-399-1

I. Curt, Ioana

343(498)

REDACTIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15**
DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Abrevieri

alin.	alineat
<i>apud</i>	citat după
art.	articol
C. Ap.	Curtea de Apel
C. pen. 1968	Codul penal din 1968
C. pr. pen. 1968	Codul de procedură penală din 1968
CDP	Caiete de Drept Penal
dec.	decizia
Dreptul	Revista „Dreptul”
ed.	ediția
Ed.	Editura
<i>ibidem</i>	în același loc
ICCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
Jud.	Judecătoria
lit.	litera
M. Of.	Monitorul Oficial al României, Partea I
n.a.	nota autorilor
NCP	noul Cod penal
NCPP	noul Cod de procedură penală
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
op. cit.	opera citată
p./pp.	pagina/paginile
pct.	punctul
RRDJ	Revista Română de Jurisprudență
s. pen.	secția penală
sent. pen.	sentința penală

RRD	Revista Română de Drept
s.n.	sublinierea noastră
Trib.	Tribunalul
Trib. Suprem	Tribunalul Suprem
urm.	următoarele
vol.	volumul

CAPITOLUL 1

Considerații generale

Noua legislație penală aduce modificări substanțiale în privința gamei modalităților de individualizare judiciară neprivative de libertate de care dispune instanța, introducând două noi instituții: renunțarea la aplicarea pedepsei și amânarea aplicării pedepsei, instituții ce reprezintă o veritabilă inovație legislativă în spațiul juridic românesc.

După cum reiese din Expunerea de motive a noului Cod penal, raționamentul introducerii acestor instituții este acela de a realiza mecanisme juridice care să permită instanței alegerea celei mai potrivite forme de tragere la răspundere penală. Aceste noi forme de individualizare au ca principală preocupare stabilirea modului în care infractorul va suporta coerciția aplicată ca urmare a infracțiunii săvârșite, operațiune, de asemenea, sensibilă, deoarece are aptitudinea de a influența direct și într-o proporție semnificativă procesul de recuperare socială a infractorului.

Caracterul proporțional al sancțiunii penale în raport cu gravitatea infracțiunii și cu pericolozitatea infractorului nu trebuie să se reflecte doar în natura, durata sau quantumul acesteia, ci și în modalitatea concretă de individualizare, în caz contrar existând riscul ca efortul depus pentru reintegrarea infractorului să producă efecte contrare scopului urmărit.

După cum anticipa și ilustrul profesor Traian Pop, încă din perioada interbelică, noua paradigmă a sancțiunilor neprivative de libertate aspiră către aplicarea unor măsuri centrate pe reintegrarea în comunitate și reabilitare, pornind de la inconvenientele sistemului prisonocentric al încarcerării și ale efectelor sale. Astfel, în cadrul operei sale, marele doctrinar arăta că instituțiile de acest gen iau naștere din ideea pozitivistă conform căreia pedeapsa nu

este o retribuție pentru vinovăție, ci un mijloc al apărării sociale, ce nu trebuie sub nicio formă să depășească limitele necesității sale. În continuare, s-a arătat că renunțarea la aplicarea sancțiunilor are șanse de a folosi apărării și liniștii sociale mai mult decât executarea lor.

De asemenea, se anticipa și politica penală a legiuitorului noului Cod penal, cu privire la corelația ce ar trebui să existe între intensitatea represiunii penale și perseverența infracțională, arătându-se în acest sens că *„în baza principiului necesității apărării sociale și a individualizării, tratamentul și măsurile de apărare în contra criminalilor de obicei, profesionali, primejdioși, recidiviști vor diferi de acelea în contra criminalilor primari, ocazionali sau pasionali. La categoriile de criminali din urmă, poate fi cazul, că nu este necesar ca să execute pedeapsa, fiindcă nu au nevoie de reformare, îndreptare, nu sunt corupți, perversi, ci de un avertisment sau chiar de o intimidare”*¹.

Considerentele expuse anterior au stat la baza reglementării acestor două instituții noi, respectiv renunțarea la aplicarea pedepsei și amânarea aplicării pedepsei și au fundamentat reformarea instituției suspendării executării pedepsei sub supraveghere, aceste trei modalități de individualizare fiind concepute într-o succesiune progresivă, determinată de gravitatea infracțiunii comise, pericolozitatea infractorului, gradul de intervenție pentru îndreptarea infractorului și consecințele imprimare asupra acestuia.

Nu credem că mai este cazul să subliniem importanța temelor abordate, în contextul în care se resimțea nevoia unei apariții editoriale care să se poată constitui într-un instrument util pentru orice practician care se apleacă pentru prima dată asupra reglementărilor noului Cod penal.

Lucrarea de față constituie o cercetare cuprinzătoare și aprofundată a acestor noi instituții, astfel cum sunt conturate de noul Cod penal, a cărui recentă intrare în vigoare, ca element central al „pachetului reformei penale”, constituie un moment unic în viața

¹ Tr. Pop, *Drept penal comparat. Penologie și știință penitenciară*, vol. III, Ed. Institutul de Arte Grafice „Ardealul”, Cluj-Napoca, 1924, p. 427.

oricărui jurist, moment ce prilejuiește aprinse dezbateri doctrinare și jurisprudențiale.

Pe tot parcursul studiului sunt oferite explicații succinte, dar cuprinzătoare, pe marginea textelor din noua reglementare, insistându-se pe prezentarea comparativă a actualei, respectiv a vechii reglementări, pentru o judicioasă înțelegere a modificărilor intervenite, dar îndeosebi pe prezentarea în detaliu a instituțiilor nou-introduse, care presupun un efort sporit de asimilare în lipsa unor explicații privind modul lor de funcționare și felul cum vor fi aplicate în practică.

Pe lângă abordarea teoretică, lucrarea prezintă și o puternică utilitate practică. Au fost avute în vedere peste 250 de hotărâri ale instanțelor naționale, ce vizează instituțiile analizate, dintre care au fost selecționate cele mai relevante, acestea fiind grupate, sintetizate și adnotate în cadrul capitolelor dedicate practicii judiciare, capitole ce constituie chintesența prezentului studiu. Cu această ocazie, dorim să ne manifestăm gratitudinea atât față de personalul auxiliar al instanțelor, cât și față de magistrați, fără aportul cărora studierea manierei de aplicare practică a acestor noi instituții nu ar fi fost posibilă.

Încheiem prin a afirma că este firesc ca noile prevederi să se afle pe frontispiciul interesului doctrinar. Aceasta deoarece doar prin efortul conjugat al doctinarilor penaliști se poate atinge dezideratul unei jurisprudențe unitare și consistente.

CAPITOLUL 2

Renunțarea la aplicarea pedepsei

2.1. Cadru legislativ

Înainte de a aborda analiza propriu-zisă a instituției, considerăm că este utilă prezentarea *ad litteram* a textelor de lege care reglementau anterior lipsa de pericol social al unei infracțiuni și a celor care reglementează în prezent renunțarea la aplicarea pedepsei.

Astfel, în Codul penal din 1968, dispozițiile privind lipsa de pericol social al faptei erau prevăzute în cadrul art. 18¹ și art. 91, iar în noul Cod penal, renunțarea la aplicarea pedepsei face obiectul Secțiunii a 3-a din cadrul Capitolului V, „Individualizarea pedepșelor” (art. 80-82). De asemenea, prezentarea ar fi incompletă fără amintirea textelor de lege ce vizează soluțiile procesuale corespunzătoare și cele ce privesc și reglementează situațiile tranzitorii și speciale.

Codul penal din 1968

Art. 18¹. Faptă care nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni

(1) Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă prin atingerea minimă adusă uneia din valorile apărute de lege și prin conținutul ei concret, fiind lipsită în mod vădit de importanță, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni.

(2) La stabilirea în concret a gradului de pericol social se ține seama de modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce, precum și de persoana și conduita făptuitorului, dacă este cunoscut.